

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE 23/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till marknadsdomstolslag samt lagstiftning som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 4 september 2001 en proposition med förslag till marknadsdomstolslag samt lagstiftning som har samband med den (RP 105/2001 rd) till lagutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har ekonomiutskottet och, på begäran av lagutskottet, grundlagutskottet lämnat utlåtanden i saken. Utlåtandena (GrUU 35/2001 rd och EkUU 25/2001 rd) ingår som bilagor till detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsrådet Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- regeringsrådet Kristian Tammivuori, handels- och industriministeriet
- justitierådet Pauliine Koskelo, högsta domstolen
- president Pekka Hallberg, högsta förvaltningsdomstolen
- överdomare Kaisa Meriluoto, marknadsdomstolen
- biträdande direktör Päivi Seppälä, Konsumentverket
- juristen Pirjo Kyyrönen, Finansinspektionen
- juristen Merja Vuori, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral

- inspektör Päivi Turunen, Försäkringsinspektionen
- generalsekreterare Petri Kuoppamäki och ordförande Mikko Tulokas, konkurrensrådet
- direktör Pentti Mäkinen, Centralhandelskammaren
- juristen Anssi Pihkala, Finlands Kommunförbund
- juristen Olavi Sulkunen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC
- avdelningschef Antti Maijala, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund
- advokaten Hannu Pokela, Finlands Advokatförbund
- juristen Tero Leino, Finlands Konsumentförbund
- advokaten Peter Backström och advokaten Inga Pöntynen, Finska föreningen för industriellt rättsskydd
- direktör Antti Neimala, Företagarna i Finland
- professor Olli Mäenpää.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Handels Centralförbund och Kuluttajat — Konsumenterna ry.

Samband med andra handlingar

I propositionen används i 2 § 8 punkten, 3 § 1 mom. 7 punkten och 11 § i det andra lagförslaget samma begreppsapparat som i lagförslagen i proposition RP 176/2001 rd med förslag till lag om andelslag och vissa lagar i samband med den. Eftersom behandlingen av den sistnämnda pro-

positionen ännu inte slutförts, måste skrivningen i det andra lagförslaget anpassas till den gällande lagstiftningen. Bestämmelserna måste se-

nare harmoniseras med lagförslagen i proposition RP 176/2001 rd.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en marknadsdomstolslag. De ärenden som hör till konkurrensrådets och den nuvarande marknadsdomstolens behörighet överförs till en ny specialdomstol, en nyinrättad marknadsdomstol. Marknadsdomstolen skall ledas av en överdomare och vid den skall finnas fyra marknadsrättsdomare. I beredningen av ärenden deltar dessutom fyra marknadsrättssekreterare.

Marknadsdomstolen är domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter. I behandlingen av konkurrensärenden deltar dessutom minst en och högst tre sakkunnigledamöter med uppdraget som bisyssla. Då marknadsdomstolen avgör ärenden som gäller offentlig upphandling och andra ärenden som hör till marknadsdomstolen ingår i sammansättningen, om ärendets natur förutsätter det, samma antal sakkunnigledamöter. Ärenden gällande upphandling och marknadsrättsliga ärenden som tidigare hört till marknadsdomstolens behörighet kan behandlas i en sammansättning med bara två domare och högst två sakkunnigledamöter, om rättspraxis i den fråga som skall avgöras är etablerad. Marknadsdomstolen föreslås vara domför i en sammansättning med en till högst tre lagfarna ledamöter när den beslutar om att avvisa eller avskriva ärenden samt om temporära förbud och förberedelseåtgärder.

Marknadsdomstolens överdomare och marknadsrättsdomarna utnämns till sina tjänster på samma sätt som andra domare. Statsrådet förordnar till marknadsdomstolen ett tillräckligt antal sakkunnigledamöter med uppdraget som bisyss-

la för en mandatperiod på fyra år. Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöterna med uppdraget som bisyssla regleras på lagnivå.

Bestämmelser om behandlingen av ärenden i marknadsdomstolen skall ingå i en ny lag om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden samt i lagstiftningen om konkurrensbegränsningar, offentlig upphandling, konsumentskydd, reklam och otillbörligt förfarande i näringsverksamhet. När det gäller konkurrens- och upphandlingsärenden kompletteras behandlingsordningen av bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen. I övriga ärenden kompletteras behandlingsordningen av rättegångsbalkens bestämmelser om behandling av tvistemål.

Ändring i marknadsdomstolens beslut i konkurrens- och upphandlingsärenden får som nu sökas hos högsta förvaltningsdomstolen. Ändring i övriga ärenden som hör till domstolens behörighet får med besvärstillstånd sökas hos högsta domstolen.

I konkurrens- och upphandlingsärenden är skyldigheten att ersätta rättegångskostnader såsom för närvarande baserad på förvaltningsprocesslagen. I övriga ärenden svarar parterna själva för sina rättegångskostnader. I ärenden som behandlas enligt lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet tillämpas rättegångsbalken på frågor gällande ersättning för rättegångskostnader.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2002 och avses bli behandlad i samband med den. Meningen är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft den 1 mars 2002.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

*Allmän motivering**Utgångspunkter*

I propositionen föreslås att det inrättas en ny specialdomstol, en marknadsdomstol. Den skall behandla dels marknadsrättsliga ärenden som hör till den nuvarande marknadsdomstolens behörighet, dels konkurrens- och upphandlingsärenden som hör till konkurrensrådet. Den nya specialdomstolen i första instans kommer alltså att behandla både ärenden av tvistemålsnatur och ärenden med karaktär av av förvaltningsrättsskipning. I och med att den nya domstolen inrättas dras den gamla marknadsdomstolen och konkurrensrådet in.

Utskottet finner propositionen behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

En översyn av lagstiftningen gällande konkurrensrådet och marknadsdomstolen har varit aktuell redan länge. Revideringen av lagstiftningen har sedan början av 1990-talet beretts dels inom ramen för en tjänstemannautredning och tjänstemannaberedning, dels i tre arbetsgrupper och en kommission. Under beredningsarbetets lopp har enighet inte i något skede kunnat uppnås om hur lagstiftningen borde revideras. Den senast tillsatta arbetsgruppen, konkurrens- och marknadsdomstolsarbetsgruppen, lade fram sitt förslag 2000. I förslaget analyseras sex alternativa modeller till hur behandlingen av ärendet som hör till konkurrensrådet och marknadsdomstolen kunde ordnas. I förslaget ingår utkastet till bestämmelser enligt två alternativ. Arbetsgruppens förslag gick ut på remiss.

Regeringen har tagit fram propositionen utifrån det alternativ som fick mest understöd under remissrundan. Att förarbetena dragit ut på tiden och varit snåriga och kompromissande har också kunnat ses i utskottsbehandlingen. En del av de sakkunniga utskottet hört motsätter sig fortfarande den lösning regeringen stannat för, nämligen att det inrättas en ny marknadsdomstol och att domstolsbehandlingen av marknadsrättsliga och konkurrens- och upphandlingsärenden

koncentreras. Under beredningens gång har andra alternativ diskuterats, bland annat att inrätta två specialdomstolar, att ärenden spjälks upp på tingsrätterna eller förvaltningsdomstolarna, alternativ som också utskottet fått sig förelagda.

En ny marknadsdomstol innebär att det för första gången blir möjligt att vid en och samma domstol få en uppfattning om hur marknaden och konkurrensen fungerar. Arrangemanget avser att säkerställa att det finns expertis att tillgå för konkurrens- och upphandlingsärenden och marknadsrättsliga ärenden och att behandlingen av dessa ärenden blir effektiv.

Den föreslagna besvärssordningen spjälks upp på två domstolslinjer beroende på ärendenas rättsliga karaktär. Beslut av marknadsdomstolen i konkurrens- och upphandlingsärenden överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. På denna punkt är systemet detsamma som nu gäller för beslut fattade av den nuvarande marknadsdomstolen. I beslut som den nya marknadsdomstolen fattar i marknadsrättsliga ärenden får ändring sökas hos högsta domstolen, förutsatt att denna beviljat besvärsmått. Regeringen konstaterar i motiveringen till lagstiftningsordningen att arrangementet påminner om det som gällde för de tidigare vattendomstolarna och att de föreslagna bestämmelserna följaktligen inte strider mot 98 § grundlagen.

Det har dock påpekats under utskottsbehandlingen att förslaget strider mot principerna i grundlagen. Därför har utskottet begärt utlåtande från grundlagsutskottet. I sitt utlåtande framhåller grundlagsutskottet att bestämmelserna om behandlingens offentlighet måste ändras för att förslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Vad gäller övriga omständigheter omfattar grundlagsutskottet slutsatserna i propositionens motivering när det gäller lagstiftningsordningen.

Utskottet framhåller att ändringssökandet fördelar sig på två domstolslinjer beroende på att de ärenden som kommer till marknadsdomstolen inte är enhetliga till karaktären. Uppläggningsen är exceptionell och åtminstone för den oinvidge

inte särskilt tydlig eller enkel, men den korresponderar med ärendenas rättsliga karaktär och är ändamålsenlig.

Det har ansetts strida mot riksdagens ställningstaganden att de ärenden som behandlas av konkurrensrådet och den nuvarande marknadsdomstolen koncentreras till den nya specialdomstolen. Riksdagen har på förslag av ekonomiutskottet godkänt ett uttalande om att konkurrensrådet skall ombildas till en egentlig domstol eller att dess uppgifter skall föras över till en egentlig domstol (EkUB 2/1998 rd). Ekonomiutskottet har lämnat utlåtande om den nu aktuella propositionen till lagutskottet. Ekonomiutskottet tillstyrker propositionen ur sin egen synvinkel. Men på grund av vissa kritiska bedömningar uppmanar ekonomiutskottet lagutskottet att utreda lagförslagets innehåll och lagens behovlighet.

Med anledning härav konstaterar lagutskottet att konkurrensrådets nuvarande karaktär, ett lagskipningsorgan av domstolstyp, kräver att lagstiftningen revideras. Med tanke på antalet ärenden eller ärendenas karaktär kan det inte anses motiverat att ersätta konkurrensrådet med en ny specialdomstol. Det har utretts om de ärenden konkurrensrådet behandlar kunde decentraliseras och koncentreras till förvaltningsdomstolarna. En decentralisering skulle ske på bekostnad av en sakkunnig och snabb behandling av ärendena. I praktiken skulle en koncentring av ärendena kunna ske bara till Helsingfors förvaltningsdomstol. Detta alternativ har avfärdats med att det inte är ändamålsenligt att koncentrera nya ärendegrupper till Helsingfors förvaltningsdomstol utöver de ärendegrupper den redan nu sköter.

Slutligen har det framhållits att organisationsreformen bör anstå, eftersom det är aktuellt med en översyn av EG:s konkurrenslagstiftning. I propositionens motivering görs en bedömning av de konsekvenser en reviderad EG-lagstiftning kan få och slutsatsen är att en ny sakkunnig specialdomstol gör det lättare att tillämpa EG:s konkurrensbestämmelser i ett vidare perspektiv på det nationella planet. Enligt utredning till utskottet är det svårt att just nu säga något exakt

om tidsschemat för EG:s lagstiftningsprojekt eller om det slutgiltiga innehållet i dem. Översynen av den nationella lagstiftningen bör inte avbrytas på grund av dem.

Marknadsdomstolens sakkunnigledamöter

I marknadsdomstolen finns förutom lagfarna ledamöter också sakkunnigledamöter. Lagen har bestämmelser om behörighetsvillkor för och förordnande av dessa sakkunnigledamöter. Grundlagsutskottet säger i sitt utlåtande att det konstitutionellt sett inte bereder några problem att sakkunnigledamöter vid sidan av domare deltar i behandlingen av ett ärende i domstolen. I detta fall är det inte fråga om några misstankar om oavhängigheten, med hänsyn till utgångspunkten att sakkunnigledamöterna åtminstone i princip inte har egna intressen att bevaka och att det utifrån 9 § i det första lagförslaget i vilket fall som helst får finnas högst lika många sakkunnigledamöter i marknadsdomstolen i domför sammansättning som lagfarna ledamöter.

Bestämmelser om behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter föreslås ingå i 5 § 2 mom. marknadsdomstolslagen. De sakkunniga behöver inte vara förtrogna med folkhälsofrågor, trots att reklam för alkohol och tobaksprodukter hör till de frågor som kommer upp i marknadsdomstolen. I dagsläget behandlas ärenden av detta slag i den nuvarande marknadsdomstolen. Ärenden med anknytning till alkohollagen eller tobakslagen har varit tunnsådda i domstolen. Därför är det inte rationellt att förordna en sakkunnigledamot för folkhälsofrågor. Med tanke på att marknadsföringen av alkohol och tobaksprodukter påverkar folkhälsan bör marknadsdomstolen försäkra sig om att alla aspekter blir beaktade. Den föreslagna lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden ålägger marknadsdomstolen att på eget initiativ utreda ärenden.

Rättegångskostnader i förvaltningsprocessen

Enligt 9 a § 4 mom. i det fjärde lagförslaget skall förvaltningsprocesslagen tillämpas på behandlingen av ärenden enligt lagen om offentlig upphandling i marknadsdomstolen. Bestämmelsen

motsvarar nuvarande praxis. I 74 § förvaltningsprocesslagen finns regler för rättegångskostnader. När det gäller upphandlingsärenden har paragrafen kritiserats för att dess 3 mom. inte tillåter att en enskild part åläggs att ersätta en offentlig parts rättegångskostnader, om inte den enskilda parten har framfört ett uppenbart ogrundat yrkande. Företag har med anledning härav ansetts kunna söka ändring i ett upphandlingsärende utan risk för omkostnader.

Enligt motiveringen till 74 § 3 mom. i regeringens proposition med förslag till förvaltningsprocesslag kan samma krav inte ställas på båda parterna inom förvaltningsrättsskipningen, eftersom den offentliga parten ofta har en starkare ställning än den enskilda parten. Bestämmelserna om ersättning för rättegångskostnader får inte utgöra något hinder för en enskild part att söka ändring i ett ärende som lämnar rum för tolkning (RP 217/1995 rd, s. 92, första spalten). Offentliga upphandlingar involverar kontroll av offentliga medel. Mot bakgrunden av den kontroll det allmänna utövar är upphandlingsärenden inte förknippade med sådana särdrag som skulle ge anledning till tillämpning av civilrättsliga bestämmelser när de behandlas vid domstol. Några starka skäl har inte heller lagts fram för att avsteg från huvudregeln gällande rättegångskostnader bör göras i dessa ärenden.

Detaljmotivering

1. Marknadsdomstolslag

3 kap. Behandling av ärenden

15 §. Behandlingens och handlingarnas offentlighet. Enligt den föreslagna paragrafen skall muntlig förhandling i konkurrens- och upphandlingsärenden i marknadsdomstolen ske inom stängda dörrar, om inte domstolen beslutar något annat. Grundlagsutskottet har bedömt förslaget, som är konstitutionellt viktigt till den del det gäller avvikelser från behandlingens offentlighet. Med stöd av 21 § 2 mom. grundlagen tryggs offentligheten vid handläggningen och an-

dra garantier för en rättvis rättegång genom lag. Enligt förarbetena till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna hindrar denna bestämmelse inte "att man genom lag stadgar om smärre undantag t.ex. från rättegångars offentlighet under förutsättningen att undantagen i fråga inte ändrar offentlighetens ställning som huvudregel eller att de i enskilda fall riskerar individens rättighet till rättvis rättegång".

Grundlagsutskottet menar att formuleringen i bestämmelsen inte är lyckad med tanke på 21 § 2 mom. grundlagen för att den muntliga behandlingens offentlighet därmed vore totalt beroende av marknadsdomstolens prövning. Enligt momentets lydelse vore det inte fråga om ett smärre undantag från offentlighetens ställning som huvudregel enligt grundlagen och därför kan den föreslagna regleringen inte genomföras i vanlig lagstiftningsordning.

Grundlagsutskottet framhåller att det av grundlagen följer att muntlig förhandling inom stängda dörrar skall ha samband med någon i lagen föreskriven orsak. Sekretessskyldigheten i lagen utgör en sådan orsak. En grundläggande reglering av detta slag kan i sig kopplas ihop med rätt för marknadsdomstolen att bestämma om behandling inom stängda dörrar i enskilda fall, om detta knyts till bestämda villkor i lagen.

Grundlagsutskottet menar att paragrafen inte inverkar på lagförslagets behandlingsordning, om den formuleras till exempel i likhet med 22 § lagen om förvaltningsdomstolarna. I utskottets utlåtande ingår ett förslag till bestämmelse. Lagutskottet föreslår att paragrafen ändras på det sätt som grundlagsutskottet anför i sitt utlåtande.

Med den formulering som grundlagsutskottet gett paragrafen finns där inte längre någon hänvisning till bestämmelserna om handlingars offentlighet, eftersom den i vilket fall som helst bestäms utifrån allmänna bestämmelser. Den strukna hänvisningen vore dessutom missvisande, då den helt felaktigt skulle innebära att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet gäller behandlingens offentlighet. Om hänvisningen stryks måste paragrafrubriken ändras i motsvarande mån.

5 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

18 §. Ikraftträdande. Grundlagsutskottet uppmärksammar att det i 23 § 2 mom. i det andra lagförslaget föreslås bli föreskrivet om upphävande av den nu gällande lagen om marknadsdomstolen. Starka lagsystematiska skäl talar för att lagen skall upphävas i det första lagförslaget, som uttryckligen innebär att en ny specialdomstol inrättas. Lagutskottet omfattar grundlagsutskottets syn och föreslår att 23 § 2 mom. i det andra lagförslaget flyttas och bildar ett nytt 2 mom. i 18 § i det första lagförslaget, vilket betyder att föreslagna 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom.

2. Lag om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. Marknadsrättsliga ärenden. I paragrafens 8 punkt hänvisas till lagen om andelslag. Lagens författningsnummer har lämnats öppet, eftersom meningen varit att hänvisa till en ny lag om andelslag som behandlas i riksdagen utifrån proposition RP 176/2001 rd. Eftersom lagen inte har stiftats, måste det i denna punkt hänvisas till den gällande lagen om andelslag 247/1954 av den 28 maj 1954.

2 kap. Behandlingen av ärenden

3 §. Anhängiggörande av ärenden. Paragrafens 1 mom. 7 punkt har formulerats utifrån begreppet i det första lagförslaget i nämnda proposition RP 176/2001 rd. Eftersom lagen inte har stiftats, måste lydelsen i denna punkt ändras i överensstämmelse med begreppen i den gällande lagen om andelslag.

6 §. Anhängiggörande i ärenden som gäller försäkringsbranschen. Nuförtiden kan marknadsdomstolen få för behandling beslut som Försäkringsinspektionen fattat med stöd av lagen om försäkringsbolag och lagen om försäkringsmäklare om att förbjuda ett försäkringsbolag eller en försäkringsmäklare att fortsätta att använda lagstridiga avtalsvillkor eller lagstridig marknads-

föring eller att upprepa sådan eller därmed jämförbar marknadsföring eller användning av avtalsvillkor. Försäkringsinspektionen kan förena sitt förbud med vite som döms utan marknadsdomstolen. Dessa uppgifter, som nuförtiden hör till marknadsdomstolen, kommer att flyttas över på den nya marknadsdomstolen och därför föreslås lagen om försäkringsbolag och lagen om försäkringsmäklare (det 16:e och 17:e lagförslaget) bli ändrade. Ändringarna påverkar språkdräkten bara i de finska lagförslagen.

Paragrafen gäller anhängiggörande i marknadsdomstolen av dessa frågor som anknyter till marknadsföringen och övervakningen av avtalsvillkor. Utskottet påpekar att paragrafmotiveringen är vilseledande. I den behandlas rätten för Försäkringsinspektionen att förbjuda ett försäkringsföretag att bedriva associerad rörelse. Försäkringsinspektionen kan förbjuda associerad rörelse, och ändring i beslutet får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Inrättandet av en ny domstol ändrar inte på det gällande systemet till denna del.

11 §. Delgivning av ansökan som gäller sparkassa. I formuleringen ingår begrepp från det första lagförslaget i ovannämnda proposition. Eftersom lagen inte har stiftats, måste lydelsen i detta lagrum ändras i överensstämmelse med begreppen i den gällande lagen om andelslag.

4 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

23 §. Ikraftträdande. I linje med grundlagsutskottets utlåtande har lagutskottet föreslagit att det föreskrivs om upphävande av den gällande lagen om marknadsdomstolen i 18 § i det första lagförslaget. Analogt skall upphävandebestämmelsen strykas i 2 mom.

4. Lag om ändring av lagen om offentlig upphandling

9 a §. Anhängiggörande av ärenden vid marknadsdomstolen och 9 b §. Anhängiggörande av ärenden i marknadsdomstolen (Ny). Efter det att propositionen lämnades till riksdagen har 9 a

och 9 b § lagen om offentlig upphandling ändrats genom lag 1009/2001. På grund av detta måste föreslagna 9 a § ändras och en ny 9 b § fogas till lagförslaget. Lydelsen i paragraferna svarar mot lag 1009/2001 i övrigt utom att konkurrensrådet ersätts med marknadsdomstolen. På grund av den nya paragrafen måste lagens ingress ses över.

16. Lag om ändring av 14 a kap. 11 och 12 § lagen om försäkringsbolag

14 a kap. Konkurrens och marknadsföring

3 § (Ny). I paragrafen krävs viss följdändringar på grund av att konkurrensrådet dras in och den nya marknadsdomstolen inrättas. Utskottet föreslår att paragraflydelsen samtidigt uppdateras och att där i stället för social- och hälsovårdsministeriet nämns Försäkringsinspektionen. Genom lag 362/2001 har en del av social- och hälsovårdsministeriets uppgifter flyttats över på Försäkringsinspektionen. På grund av den nya paragrafen måste lagrubriken och ingressen ses över.

19. Lag om ändring av 1 § lagen om offentlighet vid rättegång

1 §. *Tillämpningsområde.* Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att paragrafens innehåll ännu måste bedömas, eftersom det på grund av lagstiftningsordningen har föreslagits att 15 § i det första lagförslaget ändras. Lagutskottet föreslår de justeringar i paragrafen som beror på att 15 § i det första lagförslaget ändras.

20. Lag om ändring av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

3 §. *Rättegångsavgift.* Förslaget har formulerats utifrån antagandet att riksdagen godkänner

3 § i det 12:e lagförslaget i regeringens proposition RP 103/2001 rd utan ändringar. Riksdagen ändrade propositionen till denna del och därför föreslår utskottet att de eurobelopp som nämns i paragrafen ändras så att de svarar mot lag 974/2001. På grund av denna lag måste också ingressen ses över.

21. Lag om ändring av konsumentskyddslagen (Nytt lagförslag)

2 kap. 8, 8 a, 9 och 10 a § samt 3 kap. 3 och 4 §. I regeringens proposition saknas ett förslag till lag om ändring av konsumentskyddslagen. I 2 kap. 8, 8 a, 9 och 10 a § samt 3 kap. 3 och 4 § konsumentskyddslagen nämns marknadsdomstolen. I dessa paragrafer måste införas följdändringar på grund av att den nuvarande marknadsdomstolen läggs ner och en ny marknadsdomstol inrättas. Ändringen påverkar inte paragrafernas svenska språkdräkt. Utskottet föreslår också att hänvisningsbestämmelsen i 3 kap. 3 § 2 mom. till lagen om konsumentombudsmannen ersätts med en hänvisning till lagen om konsumentverket (1056/1998).

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår lagutskottet vördsamt

att lagförslagen 3, 5—15, 17 och 18 godkänns utan ändringar,

att lagförslagen 1, 2, 4, 16, 19 och 20 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att ett nytt 21 lagförslag godkänns (Utskottets nya lagförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Marknadsdomstolslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.	<i>plikt gäller eller i vilka marknadsdomstolen beslutar att de skall behandlas inom stängda dörrar på den grund att offentlig behandling kunde medföra särskild olägenhet för en part. (Utesl.)</i>
Behörighet	
1 § (Som i RP)	
2 kap.	4 kap.
Personal	Särskilda bestämmelser
2—7 § (Som i RP)	16 och 17 § (Som i RP)
3 kap.	5 kap.
Behandling av ärenden	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser
8—14 § (Som i RP)	18 §
15 §	<i>Ikraftträdande</i>
<i>Behandlingens (utesl.) offentlighet</i>	(1 mom. som i RP) <i>Genom denna lag upphävs lagen den 20 januari 1978 om marknadsdomstolen (41/1978) jämte ändringar. (Nytt 2 mom.)</i>
<i>Vid behandlingen av ärenden i marknadsdomstolen tillämpas lagen om offentlighet vid rättegång (945/1984). Muntlig förhandling (utesl.) skall ske inom stängda dörrar i ärenden som avses i 1 § 1 mom.1 och 2 punkten, i vilka tystnads-</i>	(3 mom. som 2 mom. i RP) (4 mom. som 3 mom. i RP)
	19 och 20 § (Som i RP)

2.

Lag

om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 § (Som i RP)

2 §

Marknadsrättsliga ärenden

Marknadsdomstolen behandlar ärenden som hör till dess behörighet enligt

- 1) konsumentskyddslagen (38/1978)
- 2) lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978),
- 3) lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare (1062/1993),
- 4) lagen om Konsumentverket (1056/1998),
- 5) värdepappersmarknadslagen (495/1989),
- 6) kreditinstitutslagen (1607/1993),
- 7) lagen om placeringsfonder (48/1999),
- 8) lagen om andelslag (247/1954),
- 9) lagen om televisions- och radioverksamhet (744/1998),
- 10) lagen om indrivning av fordringar (513/1999),
- 11) alkohollagen (1143/1994),
- 12) lagen om åtgärder för inskränkande av tobaksrökning (693/1976),
- 13) lagen om gränsöverskridande förbudsförfarande (1189/2000),
- 14) lagen om försäkringsbolag (1062/1979),
- 15) lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995),
- 16) lagen om försäkringsföreningar (1250/1987),
- 17) lagen om försäkringsförmedlare (251/1993),
- 18) någon annan lag.

2 kap.

Behandlingen av ärenden

3 §

Anhängiggörande av ärenden

Vid marknadsdomstolen anhängiggörs ett ärende som behandlas med stöd av

1) konsumentskyddslagen, lagen om Konsumentverket, 13 § 1 mom. lagen om indrivning av fordringar eller lagen om televisions- och radioverksamhet på ansökan av konsumentombudsmannen,

2) 2 kap. 8 a § konsumentskyddslagen på ansökan av en näringsidkare,

3) lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet på ansökan av den näringsidkare som ett i lagens 1—3 § avsett förfarande riktas mot eller vars verksamhet det kan skada eller vars affärshemlighet, tekniska förebild eller tekniska anvisning en annan näringsidkare har utnyttjat eller röjt i strid med lagens 4 §, eller på ansökan av en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen,

4) lagen om reglering av avtalsvillkor mellan näringsidkare på ansökan av en registrerad förening som bevakar näringsidkarnas intressen eller på ansökan av den näringsidkare mot vilken tillämpningen av avtalsvillkoret riktas,

5) värdepappersmarknadslagen och lagen om placeringsfonder på ansökan av Finansinspektionen,

6) kreditinstitutslagen på ansökan av kreditinstitutet,

7) lagen om andelslag på ansökan som kan göras av en *sparkasseinspektör som avses i 18 § lagen om andelslag* eller på ansökan av en registrerad förening som bevakar medlemsplacerar-

nas intressen och av vars medlemmar minst hälften är medlemsplacerare,

8) 13 § 2 mom. lagen om indrivning av fordringar på ansökan av den näringsidkare mot vilken ett i lagens 4 § avsett förfarande riktas eller på ansökan av en registrerad förening som bevarar näringsidkarnas intressen.

(2 mom. som i RP)

4—10 §
(Som i RP)

11 §

Delgivning av ansökan som gäller sparkassa

Marknadsdomstolen skall delge *sparkasseinspektören* en sådan ansökan av en förening som avses i 3 § 1 mom. 7 punkten.

12—17 §
(Som i RP)

3 kap.

Särskilda bestämmelser

18—22 §
(Som i RP)

4 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

23 §

Ikraftträdande

(1 mom. som i RP)
(2 mom. utesl.)
(2 mom. som 3 mom. i RP)

24 §
(Som i RP)

4.

Lag

om ändring av lagen om offentlig upphandling

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 23 december 1992 om offentlig upphandling (1505/1992) 9 § 1 mom., 9 a §, 9 b § 1 och 2 mom, 10 § 2 och 3 mom., 11 § 2 och 3 mom. samt 12 §, av dessa lagrum 9 § 1 mom. (utesl.) sådant det lyder i lag 1247/1997 samt 9 a och 9 b § sådana de lyder i lag (1009/2001), som följer:

9 §
(Som i RP)

9 a §

Parter och marknadsdomstolens behörighet

(1 mom. som i RP)
(2 mom. utesl.)
(2 mom. som 3 mom. i RP)

I ett ärende som hör till marknadsdomstolens behörighet får ändring inte sökas genom besvär med stöd av kommunallagen (365/1995) eller förvaltningsprocesslagen (586/1996) på den grund att beslutet strider mot denna lag.(Nytt 3 mom.)

(4 mom. som i RP)
(5 mom. utesl.)

9 b § (Ny)

Anhängiggörande av ärenden vid marknadsdomstolen

Ansökan skall göras skriftligen. Sökanden skall innan ansökan ges in till *marknadsdomstolen* skriftligen meddela upphandlingsenheten sin avsikt att anhängiggöra ärendet i *marknadsdomstolen*.

Ansökan skall göras inom 14 dagar från det att en kandidat eller anbudsgivare skriftligen har fått del av sin uteslutning ur anbudstävlan och om grunderna för uteslutningen eller av anbudstavlans utgång och om grunderna för denna samt

en skriftlig anvisning om hur ärendet kan anhängiggöras i *marknadsdomstolen* (*anvisning om ansökan*). I fråga om anvisning om ansökan iaktas i tillämpliga delar det som i 3 kap. förvaltningsprocesslagen bestäms om besväransvisning. Ett upphandlingsavtal utgör inget hinder för att ansökan prövas.

10—12 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

16.**Lag****om ändring av 14 a kap. (utesl) lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 14 a kap. 3 §, 11 § 3 mom. och 12 § 2 mom., sådana de lyder 3 § i lag 483/1992 och 11 § 3 mom. och 12 § 2 mom. i lag 362/2001, som följer:

14 a kap.

Konkurrens och marknadsföring

3 § (Ny)

Om *Försäkringsinspektionen* anser att en konkurrensbegränsning har sådana skadliga verkningar som avses i 9 § lagen om konkurrensbegränsningar i ett ärende där nämnda lag skall tillämpas skall *Försäkringsinspektionen* vidta åtgärder för att undanröja dem. Har *Försäkringsinspektionen* inte genom förhandlingar lyckats undanröja konkurrensbegränsningens

skadliga verkningar och har en eventuell uppmaning från *Försäkringsinspektionen* inte följts, skall den göra en framställning om att konkurrensbegränsningen skall behandlas i *marknadsdomstolen*.

11 och 12 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

19.

Lag

om ändring av 1 § lagen om offentlighet vid rättegång

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 21 december 1984 om offentlighet vid rättegång (945/1984) 1 §, sådan den lyder i lag 109/2000, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag gäller offentlighet vid rättegång i
riksrätten, högsta domstolen, högsta förvaltningsdomstolen, hovrätterna, förvaltningsdomstolarna, tingsrätterna, försäkringsdomstolen,

arbetsdomstolen och krigsrätt. Denna lag tillämpas också *på offentlighet vid rättegång* i marknadsdomstolen *på det sätt som föreskrivs i marknadsdomstolslagen (/)*.

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

20.

Lag

om ändring av lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 juli 1993 om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993) (*utesl.*) 3 § 1 mom., 6 § 1 mom. 4 punkten, den finska språkdräkten i 6 § 1 mom. 5 punkten, 6 § 1 mom. 15 a-punkten och 2 mom. samt 10 § 1 mom., av dessa lagrum 3 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 110/2000 och 974/2001 samt 6 § 1 mom. 15 a-punkten i lag 1651/1995, som följer:

3 §

Rättegångsavgift

För behandling av tviste-, brott-, underställnings- och fullföljdsfall och mål som gäller ex-

traordinärt ändringssökande samt för behand-

ling även av annat rättskipningsmål vid förvaltningsdomstol tas rättegångsavgift ut som följer:

6 och 10 §
(Som i RP)

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Domstol	euro
högsta domstolen	
- brottmål	85
- annat mål	170
högsta förvaltningsdomstolen	170
hovrätten	
- brottmål	65
- annat mål	135
förvaltningsdomstolen	65
tingsrätten	
- brottmål och fullföljdsfall enligt utsökningslagen	60
- tvistemål vars behandling upphör vid	
- skriftlig förberedelse	60
- muntlig förberedelse	85
- huvud förhandling i samband med muntlig förberedelse	110
- särskild huvudförhandling	135
marknadsdomstolen	170
arbetsdomstolen	170

— — — — —

Utskottets nya lagförslag

21.

Lag

om ändring av konsumentskyddslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i konsumentskyddslagen av den 20 januari 1978 (38/1978) den finska språkdräkten i 2 kap. 8 § 1 mom., 8 a § 2 och 3 mom. och 9 §, 10 § 3 mom. samt den finska språkdräkten i 3 kap. 3 § 1 mom., 3 § 2 mom. och 4 § 2 mom., av dessa lagrum sådana de lyder 2 kap. 8 a § 2 och 3 mom. i lag 37/1995 och 10 § 3 mom. i lag 8/1989, som följer:

2 kap.

Reglering av marknadsföringen

8, 8 a och 9 §

(Som i gällande lag)

10 §

— — — — —
Om marknadsdomstolen och behandlingen av ärenden i den föreskrivs i övrigt i marknadsdomstolslagen (/) samt lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden (/).

3 kap.

Reglering av avtalsvillkor

3 §

(1 mom. som i gällande lag)

Konsumentombudsmannen kan meddela i 2 § avsett förbud eller meddela förbud temporärt i enlighet med vad som *bestäms i lagen om Konsumentverket (1056/1998).*

4 §

— — — — —
Om marknadsdomstolen och behandlingen av ärenden i denna föreskrivs i övrigt i marknadsdomstolslagen samt lagen om behandling av vissa marknadsrättsliga ärenden.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2002.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 27 november 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Henrik Lax /sv
vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Leena-Kaisa Harkimo /saml
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /kd
Annika Lapintie /vänst
Paula Lehtomäki /cent

Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Susanna Rahkonen /sd (delvis)
Tero Rönni /sd
Mauri Salo /cent
Timo Seppälä /saml (delvis)
Marja Tiura /saml
Lasse Virén /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Timo Tuovinen.

LaUB 23/2001 rd — RP 105/2001 rd